Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry:n lausunto talousvaliokunnalle

VIITE: HE 39/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta

KULTA ry tukee esityksen tavoitteita

Kulttuuri- ja taideala kuuluu koronasta pahiten kärsineisiin aloihin, sillä valtaosa alan elinkeinonharjoittamisesta ja kulttuuripalveluista on valtaosassa Suomea estetty. Siksi olennaista alan elinvoimaisena selviytymisen kannalta on koronan selättämisen lisäksi riittävät koronatuet alan toimijoille ja koronaa seuraava alaa tukeva jälleenrakennus. Lausunnossamme kiinnitämme osaamisemme ja perustehtävämme mukaisesti huomiota uusien rajoituksien vaikutuksiin taidegallerioihin, kulttuurialalle elintärkeään palveluekosysteemiin sekä lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Lasten harrastaminen on kasvulle ja kehitykselle välttämätöntä leikkiä

Yhdymme Olympiakomitean kantaan: lasten hyvinvoinnin kannalta on kriittistä, ettei harrastaminen kuulu liikkumisrajoitusten piiriin ja vanhempien on voitava lapsi harrastukseen saattaa. KULTA ry suosittelee selkeyttämään hallituksen esitystä niin, että rajoittamisen poikkeuksiin kirjataan selkeästi vuonna 2008 ja myöhemmin syntyneiden mahdollisuus harrastaa ohjatusti paitsi ulkona myös sisätiloissa. Kulttuuri- ja taideala pitää lapsen etua tärkeänä yhteiskunnallisena periaatteena ja on vahvasti sitoutunut toteuttamaan lasten harrastustoimintaa vastuullisesti ja terveysturvallisuuden huomioiden.

Mieleinen, säännöllinen harrastaminen tukee lapsen kasvua ja kehitystä. Se on välttämätön henkireikä pienille lapsille. Taideharrastus tutkitusti voi tukea lapsen ja nuoren itseluottamusta, empatiataitoja ja parantaa keskittymiskykyä. Taidetoimintaan osallistuminen voi tutkimusten mukaan tukea koulunkäyntiä, tutkinnon suorittamista ja akateemista menestystä. Myöhemmin elämässä positiivisia vaikutuksia on havaittu työllistymisessä, kyvyssä säilyttää työpaikka ja palkkatasossa. Nyt monen lapsen harrastus uhkaa päättyä lopullisesti toistuvien keskeytysten ja rajoitusten vuoksi. Jäljet näkyvät pienen ihmisen koko pitkän iän ajan.

Esimerkiksi yksityisten tanssikoulujen osalta kyse on myös vireästä ja normaalioloissa menestyneestä liiketoiminnasta, jonka osaaminen on merkittävää esittävien taiteiden kentälle.

Elävä kaupunkikulttuuri vaatii elinvoimaista kivijalkakauppaa

Kulttuuri- ja taidealan kytkentä koko palveluekosysteemiin tuli esille esimerkiksi ravintoloiden sulun tultua voimaan: taidegalleristit raportoivat sulun näkyneen välittömästi myös gallerioiden kävijämäärissä. Taidegalleriat ovat voineet ottaa asiakkaita sisään gallerian koosta riippuen esimerkiksi noin viisi kerrallaan. Myynti- ja markkinointiosaamisensa turvin osa gallerioista on pystynyt myymään teoksia myös näissä pienyrittäjille vaikeissa oloissa. Kuvataidemarkkinan ja siten kuvataiteen toimintaedellytyksen suotuisassa kehityksessä juuri tämä yhä ammattitaitoisempi välittäjäporras on avainasemassa. Taloudellinen isku on kuitenkin ollut hauraalle kuvataiteen kentälle suuri. Nykytaiteen tiedotuskeskus Frame Contemporary Art Finland

arvioi, että kulunut syksy mukaan luettuna (ajalla maaliskuu–joulukuu 2020) vuonna 2020 taidegallerioiden tulonmenetykset kohosivat noin 4,6 miljoonaan euroon.

Nyt asetettavat liikkumisrajoitukset ohjaavat kulutuksen painopistettä kaupan suuryksikköihin. Tämä on haaste koko elävälle kaupunkikulttuurille, josta kulttuuri- ja taidealan toimijat ovat riippuvaisia. Ei kulttuuri- ja taidealaa liiemmin lämmitä jos galleria ja kirjakauppa pysyvät pystyssä, mutta kaikki muut kadun pikkukaupat kaatuvat. Ihmiset eivät enää sillä kadulla kulje.

KULTA ry ymmärtää, ettei taideteoksen hankkiminen välttämättä ole välttämätön meno. Kulttuuri- ja taide-elämälle on kuitenkin välttämätöntä, että alan toimijat selviytyvät kriisin yli, tekemään ja tuottamaan ihmisille sitä kulttuuria ja taidetta, jota vain suomalaiset voivat antaa: kotimaista kulttuuria ja taidetta. Taidegalleriat ovat vastaavassa asemassa kuin omissa esitystiloissa toimivat muutkin kulttuuri- ja taidealan tuottajaorganisaatiot: joustamattomia, kiinteitä kustannuksia on paljon.

Helsingissä 27.3.2021

Rosa Meriläinen
pääsihteeri